

1969-1989: CHYBÍ POJEM NEBO SPÍŠ VŮLE K POCHOPENÍ?

Petr Pithart

Pro autora stojí mimo pochybnost, že ani označení „totalitní“ ani adjektiv „autoritářský“ nevystihují Československo po roce 1969 přesně. V Česku vládnoucí nejistotu, jak by se normalizační režim měl klasifikovat, vnímá nejen jako problém kultury vzpomínání, ale také jako příčinu mnoha špatných rozhodnutí transformační politiky devadesátých let. Zastánci teze totalitarismu vycházeli z toho, že socialistický stát byl příliš silný a požadovali proto výrazné omezení kompetencí státu. Příznivci představy, že v Československu vládl po „Pražském jaru“ spíše autoritářský režim, podceňovali naproti tomu rozsah, v jakém byly společenské struktury narušeny. Oba směry usilovaly o co možná nejrychlejší hospodářskou transformaci a zanedbaly výstavbu právního státu. Chybějící právní státnost dovolila aktérům „šedého“ a černého trhu převést svůj kapitál do popřevratové doby, právně ho pojistit a v mnoha případech i rozmnožit, což zasadilo velkou ránu důvěře veřejnosti v novou demokracii.